Benny Petersson: Tal på Hiroshimadagen 2025

Talare
Benny Petersson
Ledamot svenska läkare mot kärnvapen

Datum
6 augusti 2025

Plats
Stockholm

Den 6 augusti 1945 klockan 08:15 fälldes den första atombomben som använts i krig över Hiroshima. Fallet tog 45 sekunder innan bomben detonerade cirka 500 meter över staden. I det ögonblicket stannade tiden. Klockorna – de som inte förintades – stannade för alltid på 08.15. Sedan dess har mänskligheten levt i en kärnvapenskugga – ett hot om utrotning av allt liv på jorden.

Vid explosionerna över Hiroschima och Nagasaki var det framför allt tre skademekanismer som dödade och skadade människor: **tryckvågen, värmevågen och den radioaktiva strålningen. Den initiala ljusblixten som uppstod gjorde många som såg den på avstånd blinda.** Den intensiva hettan fick kroppar att helt förångas. Tryckvågen färdades flera mil och slet sönder människor, byggnader och infrastruktur. Stora mängder radioaktiv strålning dödade omedelbart, men även lång tid efteråt genom strålsjuka och cancer. I Nagasaki beräknar man att 95 procent av alla skadade led av just brännskador. I Hiroshima är siffran 60 procent. Brännskador är den typ av skada som tar flest liv vid en kärnvapenexplosion och är ett mycket smärtsamt sätt att dö på.

Förra året delades Nobels fredspris välförtjänt ut till Nihon Hidankyo - en organisation med överlevare – sk Hibakusha - från Hiroshima och Nagasaki.

Genom att vittna om sina upplevelser har dessa överlevare bidragit till en ökad medvetenhet om de katastrofala humanitära konsekvenserna av att använda kärnvapen. Deras arbete påminner världen om varför kärnvapen aldrig får användas igen.

Varför arbetar då just läkare och sjukvårdspersonal så aktivt mot kärnvapen.

I Hiroshima dödades eller skadades omedelbart 270 av 300 läkare och drygt

1600 av knappt 1800 sjuksköterskor. Cirka 80 procent av stadens sjukhus förstördes. Ingen kvalificerad medicinsk hjälp fanns att få.

I konventionella krig spelar sjukvården stor roll genom att rädda liv och lindra lidande. Men om kärnvapen används står sjukvården maktlös. Inget sjukvårdsystem i hela världen kan klara av effekten av ett enda medelstort kärnvapen som fälls över en storstad.

Finns inget kvar finns det inget att rädda eller hjälpa.

Till detta kommer klimatförändringar som skulle uppstå vid ett större kärnvapenkrig och som ger upphov till en kärnvapenvinter. En kärnvapenvinter uppstår när rök och sot från världens brinnande städer når högt upp i atmosfären och blir kvar där under flera år. Det blockerar solljuset och leder till en temperatursänkning på jorden som omöjliggör odling på flera kontinenter. Massvält och massdöd blir resultatet. Civilisationen som vi känner den upphör att existera.

Den före detta chefen för USA:s strategiska kommando, general Robert Kehler har sagt ” världen skulle kunna gå under inom loppet av ett par timmar”.

Allt det du älskar kommer du att mista.

Allt som vi kollektivt har lärt oss, allt som förts vidare från generation till generation, allt vi byggt upp. Med tiden skulle all vår nuvarande kunskap försvinna.

Allt det du älskar skulle du mista.

Allt detta kanske bara pga ett felaktigt beslut, ett misstag eller en despotisk statschef.

Sjukvårdens uppgift i fredstid är att ibland bota, ofta lindra och alltid trösta – men mot kärnvapen hjälper bara att förebygga. Detta var skälet till att SLMK grundades på 80-talet via ett upprop som en mycket stor majoritet av professorerna på de medicinska fakulteterna stod bakom.

WHO konstaterade också redan på 1980-talet att kärnvapen utgör det största

omedelbara hotet mot mänskligheten liv och hälsa.
WMA har fastslagit att arbete för att förebygga kärnvapenkrig ingår i läkares uppdrag och 2023 publicerade 150 av världens ledande medicinska tidskrifter en gemensam ledare som uppmanar världens läkare att engagera sig mot kärnvapen.

Svenska Läkare mot Kärnvapen förespråkar inte ensidig kärnvapennedrustning och har aldrig gjort det. Vi är en enfrågeorganisation som argumenterar för en ömsesidig balanserad kärnvapennedrustning. Vi som har förmånen att bo i demokratiska stater måste sätta press på våra statsledare och få dem att förstå att det är ohållbart att ha kärnvapen. Demokratiska stater måste sedan sätta press på icke-demokratiska stater där folklig opinionsbildning p g a förtryck inte är möjlig.

Västmakterna skulle för övrigt gott kunna börja nedrusta en del av sina kärnvapen först också. Förutom att det skulle vara förtroendeskapande, skulle det räcka med en bråkdel av den befintliga arsenalen om man nu tror på kärnvapenavskräckning. En enda amerikansk kärnvapenbestyckad ubåt har en lika stor sprängstyrka som drygt 1 200 Hiroshimabomber.

Men kärnvapen finns ju fortfarande kvar. Har vi som arbetar så hårt för att avveckla dem då misslyckats. Vi hävdar motsatsen.

Att tröskeln mot att använda kärnvapen är så stor visar att vårt arbete har haft effekt., Att det bara finns 9 kärnvapenstater av 195 länder i världen och att tabut att använda kärnvapen är så starkt är något vi – tillsammans med andra - har varit med att skapa. Genom att ideligen påminna om detta så är vi med och stärker och återskapar normen och tabut mot att använda kärnvapen igen.

På sikt måste vi våga tro att detta kommer att leda till en kärnvapenfri värld.

Sedan 2005 har SLMK hållit en minnesstund på Hiroshimadagen och anti-atombomsdiplomet har delats ut sedan 2009 här i Storkyrkan.

År 2024 utdelades inget pris för att markera och tydliggöra att faran med att ett atomkrig aldrig hade varit större. Vi stod inför kanske den allvarligaste situationen sedan kalla krigets höjdpunkt. The Bulletin of the Atomic Scientists hade då ställt den sk domedagsklockan på 90 sekunder kvar till midnatt – dvs

fullt kärnvapenkrig. Där står den kvar. Men – det finns fortfarande tid att förhindra att världens klockor - såsom de i Hiroshima - stannar för alltid.

Källa
Manuskript inskickat av talaren (2026-11-24)

Taggar
Fredsrörelsen

URI
https://www.svenskatal.se/tale/benny-petersson-tal-pa-hiroshimadagen-2025